

ת"פ 11529/10/13 - מדינת ישראל נגד האשם חאג, יאסיף עבודות בניה מתקדמת בע"מ, לב הצפון שיפוצים (2006) בע"מ

בית משפט השלום בעכו

ת"פ 11529-10-13 מדינת ישראל נ' חאג' (עציר) ואח'
תיק חיצוני: פמ"ח 2590/08

בפני
מאשימה
נגד
נאשמים

כבוד השופטת שושנה פיינסוד-כהן
מדינת ישראל ע"י ב"כ עוה"ד מוחמד מולא, סגן בכיר
פרקליטות מחוז חיפה- פלילי

1. האשם חאג'
2. יאסיף עבודות בניה מתקדמת בע"מ
3. לב הצפון שיפוצים (2006) בע"מ ע"י ב"כ עוה"ד רמי
חזאן מטעם הסנגוריה הציבורית

החלטה

1. כנגד הנאשמים הוגש כתב אישום המייחס להם עבירות הכנת פנקסי חשבונות כוזבים ושימוש במרמה, ערמה או תחבולה, עבירות על פי סעיפים 220 (4) ו- 220 (5) לפקודת מס ההכנסה.

הנאשם 1 על פי כתב האישום היה מנהל פעיל בשתי החברות, הנאשמות הנוספות.

2. הנאשם כופר בנטען כתב האישום ומתנהלת שמיעת ראיות.

3. במסגרת שמיעת עדי המאשימה, בישיבת בית המשפט מיום 2.11.16 נשמעה עדותו של עד תביעה מס. 13 מר חאלד וליד ביאדסה (להלן: "מר ביאדסה"). במהלך עדותו בחקירתו השיב העד מספר פעמים לא מועט כי אינו זוכר. מצאתי אף לנכון להעיר לעד, והדבר מצא ביטוי בפרוטוקול כדלהלן- **"בית המשפט מבהיר לעד שחלק מתשובותיו בהן הוא אומר שאינו זוכר, אינן משרות אמון."** (פרוטוקול עמ' 40 ש' 22). במקום אחר מצאתי לנכון בשאלת בית המשפט לעמת את העד עם תשובות שונות לאותה שאלה -

"ש. לפני רגע השבת לשאלת ביהמ"ש על אותה שאלה לא ב"אני לא זוכר" אלא בתשובה לגופו של עניין.

ת. באמת שאני לא זוכר. **מה שרשום בחקירה במס הכנסה זה מה שהיה."**

(פרוטוקול עמ' 41 ש' 18-20)

בהמשך כאשר העד נשאל על ידי הסנגור שאלות בהן מקריא בפניו קטעים מתוך חקירותיו במס הכנסה או עימותים הוא גם כן משיב כי מה שרשום בחקירות הוא הנכון ואם זה רשום שם זה נכון (ראה פרוטוקול עמ' 42 ש' 1-18, לדוגמא). תשובות אלו חוזרות על עצמן לאורך כל המשך חקירתו גם לשאלות הסנגור וגם לשאלות בית המשפט כמו "**אם אמרתי אז בסדר. מה שהיה פה זה בסדר...**" או "**מה שרום רשום.**" או "**לא זוכר מה שרשום פה.**"

בהמשך החקירה הנגדית העד משיב לשאלות רבות מאוד, ברצף "**לא זוכר**". ולאחר מכן לשאלת בית המשפט "**אני לא זוכר מה אמרתי בחקירות. שם אמרתי את האמת.**"

יש לציין כי חקירותיו של העד נערכו כעשר שנים לפני מועד עדותו בבית המשפט.

4. כאשר ב"כ המאשימה קם לחקירה חוזרת ביקש להגיש את חקירותיו של העד במס הכנסה. הסנגור התנגד.

5. הסנגור טען כי כתב האישום הוגש בשיהוי אדיר. העד משיב לכל השאלות כמעט ב"לא זוכר, והדבר גורם לחקירה הנגדית להיות לא אפקטיבית. ב"כ המאשימה מבקש להשיג יתרון דיוני בהגשת החקירות במס הכנסה מבלי שניתן לחקור את העד חקירה נגדית אפקטיבית בגינן.

דרך המלך הינה כי עדות העד תישמע בבית המשפט ועל כן מדובר בהגשה המנוגדת לדיני הראיות.

4. ב"כ המאשימה טען כי מטרת ההליך הפלילי אינה בדיקת זיכרון העדים. העד עצמו העיד כי מה שאמר בחקירותיו הוא האמת. סעיף 10א(3) לפקודת הראיות מאפשר להגיש הודעות של עד שעה שהוא טוען שאינו זוכר פרטים מתוך עדותו.

5. הסנגור ביקש להתייחס בכתב לעניין זה נקבעו מועדים להתייחסות הסנגור ולאחר מכן לתשובת המאשימה. בשל טעות, הסנגור לא הגיש התייחסותו במועד אלא ימים אחדים לפני מועד הדיון שנקבע לתחילת פרשת ההגנה.

6. בתגובתו האמורה התייחס הסנגור לבקשת המאשימה להכריז על עד התביעה האמור כ"עד עוין". ברי לטעמי כי נפלה כאן טעות שכן אין זו בקשתו של ב"כ המאשימה. בדיון האמור ביקש הסנגור שהות נוספת על מנת להגיב שכן נרשת עמדת הסנגורים הציבוריים. ב"כ המאשימה התנגד לדחייה נוספת ועוד טען כי על מנת להכריע בשאלה על בית המשפט לקבל לידיו לעיון את אותן עדויות בהן מדובר וביקש להגיש לעיוני. הסנגור התנגד לכך וניתנה שהות לצדדים להתייחס לכך בכתב.

יוער כי פרשת ההגנה החלה בעדותו של הנאשם כאשר הורתי כי במידה ולאחר מתן ההחלטה יידרש לחקירה נוספת, יוזמן לכך.

7. הסנגור טען כי מדובר במקרה בו העד השיב לכל השאלות שנשאל בחקירתו הראשית, תשובות אשר תאמו את חקירתו במס הכנסה. רק בשלב החקירה הנגדית החל העד להשיב כי אינו זוכר. עוד מדגיש הסנגור כי העד לא טען כי אינו זוכר את חקירתו הנגדית אלא טען כי תוכן אמירותיו במס הכנסה הוא הנכון. הסנגור מפנה לאמירות שונות של העד כמו "**אמרתי גם במס הכנסה שלא עשיתי**" או "**אני מכיר את זה מתוך החקירות במס הכנסה... עכשיו אני מתחיל להיזכר בדברים לפני עשר שנים...אמרתי את זה גם במס הכנסה.**"

הסנגור מסכם ואומר כי "**דהיינו גם כאשר העד לא זכור דברים רבים, הדבר היחיד שהוא מעיד עליו שהוא זכור והוא אמת הוא חקירתו במס הכנסה...**" (סעיף 15 לטיעוניו מיום 15.6.17). הסנגור למעשה טוען כי העד מאשר גם את תוכנם של הדברים שאמר בחקירותיו במס הכנסה שכן כאשר הוא מופנה לעימות שנערך בינו לבין עד אחר הוא משיב כי "**מה שאמרתי פה בחקירה זה היה נכון. מה שרשום פה זה שאמרתי, זה מה שהיה.**" (פרוטוקול עמ' 42 ש' 6).

הסנגור טוען כי בפועל לא התקיימה חקירה חוזרת שכן כל אשר נשאל העד הינו האם מה שאמר בחקירותיו במס הכנסה הוא נכון והאם זו חתימתו על גבי החקירות.

8. מכל האמור לעיל מסיק הסנגור כי אין זה המקום לעשות שימוש בסעיף 10א(3), שכן העד אינו מעיד כי אינו זכור את אמירותיו במס הכנסה אלא טוען כי מה שאמר שם הוא נכון. תכליתו של סעיף 10א(3) הינו להבטיח את קיומו של ההליך המשפטי, למנוע מצב בו מופעלים על העדים לחצים פסולים אשר גורמים הלם לחזור בהם מעדותם במשטרה. כאשר עד עונה למלוא חקירתו הראשית תשובות מלות אין מקום להידרש לסעיף 10א. המאשימה לא בחרה לעשות שימוש בסעיף 10א בחקירתו הראשית או להכריז עליו כעד עוין אלא רק לאחר חקירתו הנגדית.

9. ב"כ המאשימה מסר תשובתו בכתב בה טען כי טיעוני הסנגור טובים לעניין המשקל שיש לייחס לעדות העד והודעותיו במס הכנסה אך לא לעצם הגשתן. בימה"ש אינו יכול לבחון מהימנותו שלה עד כאשר מפנה הוא לחקירותיו במס הכנסה ובית המשפט אינו חשוף להן.

מקרה זה תואם במדויק את הוראות החוק ואין לקרוא לתוכו רציונליים נטענים אשר אינם מופיעים בו. המאשימה מפנה למקרים בפסיקה בהם נעשה שימוש בסעיף 10א(3).

דין

"(א) אמרה בכתב שנתן עד מחוץ לבית המשפט תהיה קבילה כראיה בהליך פלילי אם נתקיימו אלה:

(1) מתן האמרה הוכח במשפט;

(2) נותן האמרה הוא עד במשפט וניתנה לצדדים הזדמנות לחקרו;

(3) העדות שונה, לדעת בית המשפט מן האמרה בפרט מהותי, או העד מכחיש את תוכן האמרה או טוען כי אינו זוכר את תוכנה;"

11. ראשית יש לקבוע כי מתן האמרה הוכח בבית המשפט, סעיף 10א(א)(1). העד אישר בחקירתו החוזרת כי אלו הודעותיו במס הכנסה.

12. לאחר מכן יש לבחון האם ניתנה לצדדים הזדמנות לחקרו, סעיף 10א(א)(3). בדנ"פ 4390/91 מדינת ישראל נ. חוסאם יחיא, (פס"ד מיום 5.7.93) נדרש בית המשפט העליון לשאלת יישומו של סעיף 10א ובין היתר לאופי עדותו של העד בבית המשפט. דעת הרוב קבעה שם בין היתר-

"כמבואר לעיל, סעיף 10א לא נתכוון לחקירה בעלמא אלא לחקירה שבאה להבהיר אם קיימים התנאים הבסיסיים (סתירה, שוני וכדומה), המצדיקים הגשת האמרה. הסירוב לענות הוא בגדר מענה מרחיק לכת לכלשאלה שניתן להעלות. הרי קיימות רק שתי אפשרויות מול השתיקה ההפגנתית: מחד גיסא, העד מבקש לסתור את דבריו הקודמים, אך אינו נכון להביע זאת באופן גלוי; או, מאידך גיסא, העד (כולל העד הזומם) רוצה לשוב לדבריו הקודמים, אך איננו נכון להביע אף זאת באופן גלוי. בכל אחת משתי מערכות נסיבות אלה אין עוד צורך בחקירה. גם אם מבקשים ללמוד מדברי העד שאינו מתכחש לדבריו בעת החקירה, אלא רק אינו רוצה מטעם כלשהו לחזור עליהם בבית המשפט, הרי אין אליבא דכולי עלמא מניעה לקבלת האמרה גם ללא הסתמכות על סעיף 10א(א), שהרי אישור של דברים שנמסרו בחקירה ממילא הופך את ההודעה הכתובה לקבילה (ע"פ 71/76 מרילי ואח' נ' מדינת ישראל [9], בעמ 820; ע"פ 85/80 קטאשוילי נ' מדינת ישראל [10])."

13. ועל כן, ראשית יש לקבוע כי בית המשפט כלל אינו נזקק במקרה זה לסעיף 10א לפקודת הראיות אשר בא לקבוע חריג לכלל פסלות עדות השמיעה. שכן, במקרה אשר לפני העד מאשר את תוכן הדברים שאמר לחוקר. הוא מפנה בתשובותיו לתוכן זה גם אם הוא אינו זכור את התוכן וגם אם הוא זוכר את התוכן רק אינו רוצה לשוב ולפרט את שאמר שם מכל סיבה שהיא. עדותו בפני החוקר כבר אינה עדות שמועה. העד מאשר כי הוא אמר אותה וכי תוכנה אמת ובכך הכשירה גם ללא סעיף 10א.

14. ולשאלת ההזדמנות לחוקרו, סעיף 10א(א)(2), ניתנה לסנגור בחקירה נגדית הזדמנות לחוקרו. חקירותיו במס הכנסה היו בידי, העד הפנה בתשובותיו לאותן חקירות. גם אם טען בצדק או שלא כי אינו זוכר את תוכן אמירותיו שם ואינו זוכר להשיב לשאלות, הרי גרסתו ניתנה. חקירה הייתה. מה מהימנותה? זו שאלה אחרת, שוודאי ידרשו לה הצדדים.

15. לכן, ניתן לקבוע גם כי בית המשפט אינו נדרש לעיון מוקדם בהודעותיו בפני חוקר מס הכנסה על מנת להכריע בקבילות הגשת ההודעות.

16. גם אם נבקש לילך לפני תנאי סעיף 10א, הרי שגם בדרך זו ניתן להגיש את הודעותיו של העד בפני חוקרי מס הכנסה. שכן, סעיף 10א (3) סיפא קובע כי ניתן לעשות כן בהתקיים סעיפים 10א(1) ו-10א(2), אשר קבעתי לעיל כי התקיימו, כאשר העד משיב כי אינו זוכר את תוכנה של אותה הודעה. העד השיב כך שוב ושוב. נכון הוא כי כאשר פעם הקריא לו הסנגור מתוך העימות אישר גם את התוכן, אך אין בכך כדי לסתור את דרישות הסעיף.

17. אוסיף ואציין כי לעניות דעתי גם כאשר במצב דברים זה מבקש בית המשפט לילך לפי סעיף 10א(א)(3), דבר אשר אינו נחוץ לדעתי בנסיבות העניין, גם אז לא נדרש בית המשפט לעיון מוקדם בהודעותיו של העד במשטרה או במס ההכנסה, שכן הצורך לקבוע כי העדות שונה מן האמרה בפרט מהותי אינה חלה כאשר העד אינו זוכר את תוכנה. ראה לעניין זה את ניסוחו של ס"ק 10א(א)(3) הנ"ל וכן בהתאם לשורת ההיגיון.

18. לפיכך, הנני מתירה הגשת הודעותיו של העד, עד תביעה מס. 13 מר ביאדסה במס ההכנסה.

19. מובהר כי אין בכך כדי לקבוע כל עמדה, לכאן או לכאן, לשאלת המשקל והמהימנות.

הצדדים מוזמנים לישיבת תזכורת ליום 28.9.17 שעה 09:30.

המזכירות תשלח העתק ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, י"ז אב תשע"ז, 09 אוגוסט 2017, בהעדר
הצדדים.